

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാഭേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുഭവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാഭേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏവമേതത്പുരാ പുഷ്പോ മൈത്രേയോ ഭഗവാൻ കില |
ക്ഷത്ത്രാ വനം പ്രവിഷ്ടന ത്യക്ത്വാ സ്വഗൃഹമുദ്ധിമത് || 1 ||

യദ്വാ അയം മന്ത്രകുദ്യോ ഭഗവാനഖിലേശ്വരഃ |
പൗരവേന്ദ്രഗൃഹം ഹിത്വാ പ്രവിവേശാത്മസാത്കൃതം || 2 ||

രാജോവാച

കുത്ര ക്ഷത്തൂർഭഗവതാ മൈത്രേയേണാസ സംഗമഃ |
കദാ വാ സഹ സംവാദ ഏതദ്വർണ്ണയ നഃ പ്രഭോ || 3 ||

ന ഹൃൽപാർഥോദയസ്തസ്യ വിദുരസ്യാമലാത്മനഃ |
തസ്മിൻ വരീയസി പ്രശ്നഃ സാധുവാദോപബൃംഹിതഃ || 4 ||

സുത ഉവാച

സ ഏവമുഷിവർയോഽയം പുഷ്പോ രാജ്ഞാ പരീക്ഷിതാ |
പ്രത്യാഹ തം സുബഹുവിത്പ്രീതാത്മാ ശ്രൂയതാമിതി || 5 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

യദാ തു രാജാ സ്വസുതാനസാധുൻ
പുഷ്പന്നധർമേണ വിനഷ്ടദൃഷ്ടിഃ |

ഭ്രാതൃർയവിഷ്ടസ്യ സുതാൻ വിബന്ധൂൻ
പ്രവേശ്യ ലാക്ഷാഭവനേ ദദാഹ || 6 ||

യദാ സഭായാം കുരുഭേദഭേദവ്യാഃ
കേശാഭിമർശം സുതകർമ്മ ഗർഹ്യം |
ന വാരയാമാസ നൃപഃ സ്തൃഷായാഃ
സ്വാസ്രൈർഹരന്ത്യാഃ കുചകുങ്കുമാനി || 7 ||

ദ്യുതേ ത്വധർമേണ ജിതസ്യ സാധോഃ
സത്യാവലംബസ്യ വനാഗതസ്യ |
ന യാചതോഽഭാത്സമയേന ദായം
തമോ ജുഷാണോ യദജാതശത്ത്രോഃ || 8 ||

യദാ ച പാർഥപ്രഹിതഃ സഭായാം
ജഗദ്ഗുരുർയാനി ജഗാദ കൃഷ്ണഃ |
ന താനി പുംസാമമൃതായനാനി
രാജോരു മേനേ ക്ഷതപുണ്യലേശഃ || 9 ||

യദോപഹൂതോ ദവനം പ്രവിഷ്ടോ
മന്ത്രായ പുഷ്പഃ കില പൂർവജ്ഞേന |
അഥാഹ തൻമന്ത്രദൃശാം വരീയാൻ
യൻമന്ത്രിണോ വൈദുരികം വദന്തി || 10 ||

അജാതശത്ത്രോഃ പ്രതിയച്ഛ ദായം
തിതിക്ഷതോ ദുർവിഷഹം തവാഗഃ |
സഹാനുജോ യത്ര വൃകോദരാഹിഃ
ശ്വസൻ രുഷാ യത്ത്വമലം ബിഭേഷി || 11 ||

പാർഥാസ്തു ദേവോ ഭഗവാൻമുകുന്ദോ
ഗൃഹീതവാൻ സ ക്ഷിതിഭേദഭേദവഃ |

ആന്യേ സ്വപുർയാം യദുദേവദേവോ
വിനിർജ്ജിതാശേഷനൂദേവദേവഃ || 12 ||

സ ഏഷ ദോഷഃ പുരുഷദിധാന്യേ
ഗൃഹാൻ പ്രവിഷ്ടോ യമപത്യമത്യാ |
പുഷ്പാസി കൃഷ്ണാദിമുഖോ ഗതശ്രീഃ
ത്യജാശ്വശൈവം കുലകൗശലായ || 13 ||

ഇത്യുചിവാംസ്തത്ര സുയോധനേന
പ്രവൃദ്ധകോപസ്തുരിതാധരേണ |
അസത്കൃതഃ സത്സ്പൃഹണീയശീലഃ
ക്ഷത്താ സകർണാനുജസൗഖലേന || 14 ||

ക ഏനമത്രോപജുഹാവ ജിഹം
ദാസ്യഃ സുതം യദ്ബലിനൈവ പുഷ്ടഃ |
തസ്മിൻ പ്രതീപഃ പരകൃത്യ ആന്യേ
നിർവാസ്യതാമാശു പുരാച്ഛസാനഃ || 15 ||

സ ഇത്ഥമത്യുൽബണകർണബാണൈഃ
ഭ്രാതൃഃ പുരോ മർമസു താഡിതോഽപി |
സ്വയം ധനുർദ്വാരി നിധായ മായാം
ഗതവ്യഥോഽയാദുരുമാനയാനഃ || 16 ||

സ നിർഗതഃ കൗരവപുണ്യലബ്ധോ
ഗജാഹ്വയാത്തീർഥപദഃ പദാനി |
അൻവാക്രമത്പുണ്യചികീർഷയോർവ്വാം
സ്വധിഷ്ഠിതോ യാനി സഹസ്രമൂർതിഃ || 17 ||

പുരേഷു പുണ്യോപവനാദ്രികുഞ്ജേ -
ഷ്വപങ്കതോയേഷു സരിതരഃസു |

അനന്തലിംഗൈഃ സമലങ്കൃതേഷു
ചചാര തീർത്ഥായതനേഷ്യനന്യഃ || 18 ||

ഗാം പര്യടൻമേധ്യവിവിക്തവൃത്തിഃ
സദാപ്ലുതോഽധഃശയനോഽവധൂതഃ |
അലക്ഷിതഃ സ്വൈരവധൂതവേഷോ
വ്രതാനി ചേരേ ഹരിതോഷണാനി || 19 ||

ഇത്ഥം വ്രജൻ ഭാരതമേവ വർഷം
കാലേന യാവദ്ഗതവാൻ പ്രഭാസം |
താവച്ഛാശാസ ക്ഷിതിമേകചക്രാ -
മേകാതപത്രാമജിതേന പാർഥഃ || 20 ||

തത്രാഥ ശുശ്രാവ സുഹൃദിനഷ്ടിം
വനം യഥാ വേണുജവഹ്നിസംശ്രയം |
സംസ്തർധയാ ദഗ്ധമമാനുശോചൻ
സരസ്വതിം പ്രത്യഗിയായ തുഷ്ണിം || 21 ||

തത്ത്വം ത്രിതസ്യാശനസോ മനോശ്ച
പൃഥോരമാഗേരസിതസ്യ വായോഃ |
തീർത്ഥം സുഭാസസ്യ ഗവാം ഗുഹസ്യ
യച്ഛാദ്ധവേദസ്യ സ ആസിഷേവേ || 22 ||

അന്യാനി ചേഹ ദ്വിജദേവദേവൈഃ
കൃതാനി നാനാപ്രിയതനാനി വിഷ്ണോഃ |
പ്രത്യംഗമുഖ്യാകിതമന്ദിരാണി
യദുർശനാത്കൃഷ്ണമനുസ്മരന്തി || 23 ||

തതസ്ത്വതിവ്രജ്യ സുരാശ്ചമൃദ്ധം
സൗവീരമത്ത്യാൻ കുരുജാംഗലാംശ്ച |

കാലേന താവദ്യമുനാമുപേത്യ

തത്രോദ്ധവം ഭാഗവതം ദദർശ || 24 ||

സ വാസുദേവാനുചരം പ്രശാന്തം

ബൃഹസ്പതേഃ പ്രാക് തനയം പ്രതീതം |

ആലിംഗ്യ ഗാഢം പ്രണയേന ഭദ്രം

സ്വാനാമപൃച്ഛദ്ഭഗവത്പ്രജാനാം || 25 ||

കച്ചിത്പുരാണൗ പുരുഷൗ സ്വനാഭ്യ -

പാദ്മാനുവൃത്തേത്യഹ കിലാവതീർണൗ |

ആസാത ഉർവ്വാഃ കുശലം വിധായ

കൃതക്ഷണൗ കുശലം ശൂരഗേഹേ || 26 ||

കച്ചിത്കുരുണാം പരമഃ സുഹൃന്നോ

ഭാമഃ സ ആന്യേ സുഖമംഗ ശൗരിഃ |

യോ വൈ സ്വസ്തുണാം പിതുവദാതി

വരാൻ വദാൻയോ വരതർപണേന || 27 ||

കച്ചിദ്വരുമാധിപതിർയദൂനാം

പ്രദ്യുക്ത ആന്യേ സുഖമംഗ വീരഃ |

യം രുക്മിണീ ഭഗവതോദ്ഭിലേഭേ

ആരാധ്യ വിപ്രാൻ സുരമാദിസർഗേ || 28 ||

കച്ചിത്സുഖം സാത്വതവൃഷ്ണഭോജ -

ദാശാർഹകാണാമധിപഃ സ ആന്യേ |

യമദ്യഷിഞ്ചച്ഛതപത്രനേത്രോ

നൃപാസനാശാം പരിഹൃത്യ ദൂരാത് || 29 ||

കച്ചിദ്ധരേഃ സൗമ്യ സുതഃ സദൃക്ഷ

ആന്യേഗ്രണീ രമിനാം സാധു സാംബഃ |

അസൂത യം ജാംബവതീ വ്രതാഡ്യാ
ദേവം ഗുഹം യോഽംബികയാ ധൃതോദ്ഗ്രേ || 30 ||

ക്ഷേമം സ കച്ചിദ്യുധാന ആസ്മേ
യഃ ഫാൽഗുനാൽലബ്ധധനുരഹസ്യഃ |
ലേഭ്യേഞ്ജസാധോക്ഷജസേവയൈവ
ഗതിം തദീയാം യതിദിർദുരാപാം || 31 ||

കച്ചിദ്ബുധഃ സ്വസ്ത്യനമീവ ആസ്മേ
ശ്വഫൽകപുത്രോ ഭഗവത്പ്രപന്നഃ |
യഃ കൃഷ്ണപാദാങ്കിതമാർഗപാംസു -
ഷ്വചേഷ്ടത പ്രേമവിഭിന്നധൈര്യഃ || 32 ||

കച്ചിച്ഛിവം ദേവകഭോജപുത്രോ
വിഷ്ണുപ്രജായാ ഇവ ദേവമാതുഃ |
യാ വൈ സ്വഗർഭേണ ദധാര ദേവം
ത്രയീ യഥാ യജ്ഞവിതാനമർമം || 33 ||

അപിസിദാസ്മേ ഭഗവാൻ സുഖം വോ
യഃ സാത്യാതാം കാമദുഘോഽനിരുദ്ധഃ |
യമാമനന്തി സു ഹ ശബ്ദയോനിം
മനോമയം സത്യതുരീയതത്ത്വം || 34 ||

അപിസിദന്ധേ ച നിജാത്മദൈവ -
മനന്യവൃത്ത്യാ സമനുവ്രതാ യേ |
ഹൃദികസത്യാത്മജചാരുദേഷ്ണ -
ഗദാദയഃ സ്വസ്തി ചരന്തി സൗമ്യ || 35 ||

അപി സ്വഭോർഭ്യാം വിജയാച്യുതാഭ്യാം
ധർമേണ ധർമഃ പരിപാതി സേതും |

ദുർയോധനോത്ഥപൃത യത്സഭായാം
സാമ്രാജ്യലക്ഷ്യം വിജയാനുവൃത്തയാ || 36 ||

കിം വാ കൃതാഘോഷഘമത്യമർഷീ
ഭീമോഹിവദീർഘതമം വ്യമുഞ്ചത് |
യസ്യാംഘ്രിപാതം രണഭൂർന സേഹേ
മാർഗം ഗദയാശ്ചരതോ വിചിത്രം || 37 ||

കച്ചിദ്യശോധാ രഥയുമപാനാം
ഗാഢധീവധൻവോപരതാരിരാന്യേ |
അലക്ഷിതോ യച്ഛരകൂടഗുഡോ
മായാകിരാതോ ഗിരിശസ്തൂതോഷ || 38 ||

യമാവുതസിത്തനയൗ പുഥായാഃ
പാർഥൈർവൃതൗ പക്ഷുഭിരക്ഷിണീവ |
രേമാത ഉദായ മൃധേ സ്വരിക്ലമം
പരാത്സുപർണാവിവ വജ്രിവക്ത്രാത് || 39 ||

അഹോ പുഥാപി ധ്രിയത്യേർഭകാർഥേ
രാജർഷിവർയേണ വിനാപി തേന |
യന്യേകവീരോധിരഥോ വിജിഗ്യേ
ധനുർദ്വിതീയഃ കകുഭശ്ചതസ്രഃ || 40 ||

സൗമ്യാനുശോചേ തമധഃപതന്തം
ഭ്രാത്രേ പരേതായ വിദുഭൂഹേ യഃ |
നിർയാപിതോ യേന സുഹൃത്സ്യപൂർയാ
അഹം സ്വപുത്രാൻ സമനുവ്രതേന || 41 ||

സോഘം ഹരേർമർത്യവിധംബനേന
ദൃശോ നൃണാം ചാലയതോ വിധാതുഃ |

നാൻയോപലക്ഷ്യഃ പദവീം പ്രസാദാ -
 ചരാമി പശ്യൻ ഗതവിസ്മയോഽത്ര || 42 ||

നൂനം നൃപാണാം ത്രിമദോത്പമാനാം
 മഹീം മുഹുശ്ചാലയതാം ചമുഭിഃ |
 വധാത്പ്രപന്നാർതിജിഹീർഷയേശോ -
 ഽപൃപൈക്ഷതാഘം ഭഗവാൻ കുരുണാം || 43 ||

അജസ്യ ജൻമോത്പമനാശനായ
 കർമാൺയകർതൃർഗ്രഹണായ പുംസാം |
 നൻവന്യമാ കോഽർഹതി ദേഹയോഗം
 പരോ ഗുണാനാമുത കർമതന്ത്രം || 44 ||

തസ്യ പ്രപന്നാഖിലലോകപാനാ -
 മവസ്ഥിതാനാമനുശാസനേ സ്വേ |
 അർമായ ജാതസ്യ യദുഷ്വജസ്യ
 വാർതാം സഖേ കീർതയ തീർഥകീർതേഃ || 45 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 തൃതീയസ്കന്ധേ വിദുരോദ്ധവസംവാദേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||